

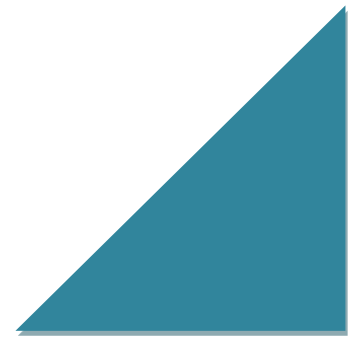
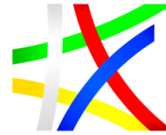
РЕЗЮМЕ ДОКЛАД I

**в изпълнение на дейностите по обществена поръчка с предмет:
„Оценка на ефективността, ефикасността и въздействието от инвестициите,
извършени по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ)“**

*Договор № МС-166/ 21.11.2022 г., сключен
между Администрацията на Министерски съвет и ДЗЗД „ГФК-2016“*

ДЗЗД „ГФК-2016“

05.10.2023

Съдържание:

1. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ОЦЕНКАТА.....	4
2. МЕТОДОЛОГИЯ.....	5
3. ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ	6
Оценка по изследователска задача 2:	6
Оценка по изследователска задача 3:	12
4. ПРЕПОРЪКИ	16
Задача 2.....	16
Задача 3.....	17

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Настоящото резюме представя резултатите от изпълнението на задача 2. Анализ и оценка на ефективността, ефикасността и въздействието от извършените инвестиции по ПО2 и ПО3 за *повишаване на гражданското участие и засилване на гражданския контрол върху дейността на администрацията и съдебната система*, в т.ч. формулиране на конкретни препоръки, мерки и показатели за повишаване на ангажираността на организациите на гражданското общество (неправителствени организации и социално-икономически партньори) в процеса на подготовка, изпълнение и оценка на програмите от Споразумението за партньорство 2021-2027 и задача 3. Анализ и оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на *инвестициите по ПО4 и ПО5*, в т.ч. формулиране на конкретни препоръки, мерки и показатели за подобряване на системата за управление и контрол на фондовете в България за програмен период 2021-2027 г. от обществена поръчка с предмет „Оценка на ефективността, ефикасността и въздействието от инвестициите, извършени по Оперативна програма „Добро управление“ (ОПДУ)“.

Оценката е извършена от екип от експерти на Обединение ДЗЗД „ГФК-2016“ с членове „Файв консулт“ ЕООД и „Глобал Метрикс“ ЕООД.

1. ОБХВАТ И ЦЕЛИ НА ОЦЕНКАТА

Целите на оценката са определени в техническата спецификация към договора за обществена поръчка: да бъде извършен независим анализ, на базата на който да се направи оценка на ефективността, ефикасността и въздействието от инвестициите, извършени по ОПДУ в периода от 19 февруари 2015 г.¹ до 31 юли 2022 г., и потенциалния ефект на мерките, които са в процес на изпълнение, като се:

(1) Оцени ефективността, ефикасността и въздействието от инвестициите по ОПДУ, свързани с: развитие на е-управление и подобряване на административното обслужване по приоритетна ос (ПО) 1 на ОПДУ; административната реформа и обученията в администрацията по ПО2; съдебната реформа, е-правосъдие и обученията в съдебната система по ПО 3; развитие на гражданския контрол върху администрацията и съдебната система и на гражданското участие по ПО2 и ПО3; развитие на системата за управление и контрол на ЕСИФ по ПО4 и ПО5.

(2) Изведат конкретни препоръки и се формулират мерки и показатели:

- ✓ в сферата на е-управление и дигиталната трансформация, за подобряване на системата за управление и контрол на фондовете в България за програмен период 2021-2027 г.;
- ✓ за повишаване на ангажираността на организациите на гражданското общество (неправителствени организации и социално-икономически партньори) в процеса на подготовка, изпълнение и оценка на програмите от Споразумението за партньорство 2021-2027;
- ✓ за подобряване на системата за управление и контрол на фондовете в България за програмен период 2021-2027 г.

В обхвата на оценката попадат инвестициите по ОПДУ, извършени в периода от 19 февруари 2015 г до 31 юли 2022 г., и потенциалният ефект от мерките, които са в процес на изпълнение. На Встъпителната среща, проведена на 22.11.2022 г., е договорено, че оценката ще бъде изготвена с актуални данни към датата на извършването ѝ².

В обхвата на оценката са включени **три задачи**, като за всяка са формулирани минимален набор от оценителни въпроси, на които следва да бъде отговорено, за да се направи оценка на ефективността, ефикасността и въздействието от инвестициите, извършени по ОПДУ. Резюмето отразява доклад I отнасящ се за задачи 2 и 3 от Техническото задание, а именно:

Задача 2: Анализ и оценка на ефективността, ефикасността и въздействието от извършените инвестиции по ПО2 и ПО3 за **повишаване на гражданското участие и засилване на гражданския контрол върху дейността на администрацията и съдебната система**, в т.ч. формулиране на конкретни препоръки, мерки и показатели за повишаване на ангажираността на организациите на гражданското общество (неправителствени организации и социално-икономически партньори) в процеса на подготовка, изпълнение и оценка на програмите от Споразумението за партньорство 2021-2027.

Задача 3: Анализ и оценка на ефективността, ефикасността и въздействието на *инвестициите по ПО4 и ПО5*, в т.ч. формулиране на конкретни препоръки, мерки и показатели за подобряване на системата за управление и контрол на фондовете в България за програмен период 2021-2027 г.

¹ Датата на одобрение на ОПДУ от ЕК.

² Данните за техническо (индикатори) и финансово изпълнение са към 15.06.2023 г.

2. МЕТОДОЛОГИЯ

Оценката на ефективността, ефикасността и въздействието от инвестициите, извършени по ОПДУ, поставя редица ключови въпроси, с които Изпълнителят се е съобразил при изготвяне на методологията. При избора на методите за оценка са взети предвид големият брой администрации - бенефициенти и заинтересовани страни, които трябва да бъдат оценени и анализирани и броят изпълнени проекти. Това предполага добре подбрани методи и инструменти за набиране на информация и анализ, които покриват обхвата на оценка и в същото време ангажират в достатъчно малка степен служителите в тези структури, поради голямата им натовареност.

Приложен е подход на триангулация чрез използването на различни първични и вторични източници на информация и използването както на качествени, така и на количествени методи за събиране и анализ на данни.

За целите на оценката са използвани кабинетно проучване – анализ на документи и релевантни източници на информация, в т.ч. официални, публично достъпни данни, данни на Възложителя, административни данни, социално икономически данни, индикатори за мониторинг, информация от вече извършени оценки, касаещи ОПДУ; качествени методи – проведени фокус групи и дълбочинни интервюта с участието на представители на УО на ОПДУ, ключови заинтересовани страни и бенефициенти (по ПО 2 и ПО 3 са проведени дълбочинни интервюта с НПО, изпълнявали проекти по ПО 2 и ПО 3 (вкл. партньорите им по ПО 2 от местна и централна власт); интервюта със заинтересовани страни вкл. и с представители на НПО, които не са изпълнявали проекти по ОПДУ; заинтересовани страни, работещи в различни сфери на съдебната система (вкл. адвокатура, съд, ВСС) в контекста на оценка на развитието на гражданския контрол върху администрацията и съдебната система и на гражданското участие – 15 бр.; дълбочинно интервю с представители на УО. По ПО 4 и ПО 5 са проведени дълбочинни интервюта с представители на НСОРБ – 1 бр.; дълбочинни интервюта с представители на ОИЦ – 10 бр.; дълбочинни интервюта с представители на Одитния орган по ЕСИФ – 1 бр.; дълбочинно интервю с представители на УО); количествени методи – провеждане на стандартизирани анкетни проучвания сред бенефициентите (НПО и СИП) по конкретните процедури по ПО 2 и 3, попадащи в обхвата на Задача 2, и бенефициенти по проекти/бюджетни линии по ПО 4 и 5.

Информацията е анализирана, като са приложени множество аналитични методи, сред които Анализ на логиката на интервенция; Оценка на изпълнението и степента на постигане на целите; Анализ на индикатори; Анализ на удовлетворяване на нуждите и очакванията на заинтересованите страни и целеви групи; Теоретична оценка на въздействието; Анализ на причинно-следствените връзки; Анализ на приноса; Оценка на ефективността; Оценка на ефикасността; Анализ на непланираните ефекти; Анализ на несъответствията (Gap анализ); Качествен анализ; Сравнителен анализ; Експертна оценка; Аналитико-описателен метод; Метод на триангулацията; Статистически изследвания за оценка на въздействието на факторите, влияещи върху изпълнението на програмата).

3. ИЗВОДИ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Оценка по изследователска задача 2:

Задачата е насочена към обследване на постигнатите резултати по процедурите по ПО2 (BG05SFOP001–2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“, BG05SFOP001–2.025 „Повишаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“) и ПО3 (BG05SFOP001-3.003 „Граждански контрол върху реформата в съдебната система“), насочени към повишаване на гражданското участие и контрол върху дейността на администрацията (ПО2) и контрол върху реформата в съдебната система (ПО3), като се изследват ефективността, ефикасността на инвестициите и приносът им за повишаване на гражданската активност.

Ефективност и ефикасност

Инвестициите за повишаване на гражданското участие и засилване на гражданския контрол върху дейността на администрацията и съдебната система в изпълнение на специфична цел (СЦ) 3. Увеличаване на гражданското участие в процеса на формиране и контрол на изпълнението на политики от ПО2 и СЦ1. Увеличаване на прозрачността и ускоряване на правораздаването чрез реформа в структурата, процедурите и организацията на съдебната система от ПО3 постигат планираните резултати и са с висока степен на ефективност, измерена чрез индикаторите. Макар част от проектите по ПО2 да са все още в изпълнение, данните потвърждават високата ефективност и възможността целите да бъдат постигнати. Единствено индикатор СО20 “Брой проекти, изцяло или частично изпълнени от социални партньори или неправителствени организации” няма да бъде постигнат 100%, като до голяма степен това се дължи на забавянето в стартирането на двете процедури по ПО2 поради наложилите се промени в Оперативната програма, касаещи изпълнението на дейностите по СЦ3 на ПО 2 посредством глобална субсидия. Избраният подход на управление без първоначално предвиденото междинно звено, както и това, че УО на ОПДУ е подпомогнат в процеса на програмиране и оценка на проектни предложения от външен изпълнител с опит в управление на процедури за НПО сектора, избран по реда на ЗОП, допринася за ефективното управление на процесите, предоставянето на конкретни и точни указания на кандидатите и бенефициентите и постигане на планираните резултати.

В допълнение към известното забавяне в стартиране на процедурите, възможен принос към по-ниската степен на изпълнение на индикатор СО20 по процедурите по ПО2 би могло да има и качеството на подадените проектни предложения. Следва да се отбележи, че макар и частично изпълнен, към края на 2023 г. се очаква този индикатор да е със стойност най-малко 85%. Съгласно чл. 5, параграф 5 от Регламент за изпълнение (ЕС) № 215/2014³ общите цели на даден приоритет се приемат за изпълнени, ако всички индикатори, включени в рамката на изпълнението, са достигнали най-малко 85% от стойността на общата цел до края на 2023 г., което би било относимо за ПО2 при достигане на 85% на горния индикатор.

³ РЕГЛАМЕНТ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ (ЕС) № 215/2014 НА КОМИСИЯТА от 7 март 2014 година за определяне на разпоредби за изпълнение на Регламент (ЕС) № 1303/2013 на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд, Европейския земеделски фонд за развитие на селските райони и Европейския фонд за морско дело и рибарство и за определяне на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд, Кохезионния фонд и Европейския фонд за морско дело и рибарство по отношение на методологиите за подкрепата във връзка с изменението на климата, определянето на етапни и общи цели в рамката на изпълнението и номенклатурата на категориите интервенции за европейските структурни и инвестиционни фондове

Средствата за постигане на целите и резултатите са вложени ефикасно и по икономичен начин, като част от планираните резултати са преизпълнени. Положителна е практиката по ПО2, възприета от УО, за въвеждането на фиксирана часова ставка за персонала на бенефициента/партньора по втората процедура за НПО/СИП по оста. С това се постига облекчаване както на кандидатите в процеса на подготовка на проектни предложения, така и на бенефициентите в процеса на отчитане на разходите за персонал, като освен това се свеждат до минимум грешките, свързани с некоректно изчисляване на този тип разходи. Друга положителна практика е към проектните предложения да се представя финансова обосновка, като в нея се посочват източници на информация, въз основа на които са формирани съответните стойности за всеки пряк разход с изключение на разходите за възнаграждения на персонала и разходите за командировки.

По ПО3 се прилага единна ставка в размер до 40% от допустимите преки разходи за персонал, което намалява административната тежест, както и допринася за по-правилното използване на средствата (по-нисък процент на грешките). На етап кандидатстване е поставено изискване допустимите разходи за персонал да бъдат обосновани. По този начин още на етап кандидатстване е зададена рамка на бюджета, която не позволява неефикасно планиране – бенефициентите трябва да планират реалистично и да си защитят чрез обосновка предвидените разходи за персонал. Допълнително, използването на единна ставка намалява потенциалните грешки при възлагане и отчитане на другите видове разходи, като по този начин се намалява и административната тежест и се облекчава отчитането. Използването на единна ставка допринася за ефикасното разходване на средствата, включени в тези 40%.

След приключване на изпълнението на втората процедура по ПО2 ще може да се направи изчерпателен сравнителен анализ коя от приложените форми на финансиране води до най-голяма ефикасност и икономичност при разходване на средствата от бенефициентите (използваният при двете процедури по ПО2 или прилагането на единна ставка по процедурата по ПО3), а също и кой подход е най-подходящ в контекста на намаляване на административната тежест за кандидатите и бенефициентите.

Реалистичност на заложените цели

Процедурите за предоставяне на БФП, насочени към постигане на СЦЗ на ПО2 на ОПДУ, определят амбициозни цели по отношение на активното участие на гражданските организации в процеса на формулиране, изпълнение и мониторинг на публични политики, взаимодействието им с държавната администрация и цялостното подобряване на социалната среда. Целите са реалистични по отношение на логиката на интервенция на ниво програма, приоритетна ос и процедури за финансиране, като планираните интервенции са аргументирани и оправдани в контекста на нивото на развитие на социалния капитал в България към момента на програмиране. Постигнатите ефекти, свързани с подобряване на капацитета за участие на гражданския сектор и стимулиране на партньорства в процеса на вземане на решения, в голяма степен отговарят на планираните очаквани резултати.

Изпълнението на процедура за предоставяне на БФП BG05SFOP001-3-003 *Граждански контрол върху реформата в съдебната система* по ПО3 постига частично заложените цели и очаквани резултати. Безспорен е приносът на ОПДУ за популяризиране на системата за правна помощ и алтернативните методи за разрешаване на правни спорове чрез реализираните по оста инвестиции. В същото време, извън количественото постигане на заложените индикатори и реалистично планиране на входни ресурси за подкрепа, оценката на финансираната процедура не дава основание да се счита, че е постигнат значим ефект за повишаване ролята на гражданското общество при разработването, наблюдението и оценката на стратегиите за реформи в съдебната власт. Постигнатите резултати имат по-скоро компенсаторен ефект по отношение на цялостното развитие на сектора и гражданското участие в процесите на вземане на решения. Това до голяма степен се дължи и на специфичния политически контекст, в който са

изпълнявани дейностите, капацитета на гражданския сектор и готовността на институциите на съдебната система да партнират с НПО сектора, както и на сложността на реформите в съдебната система и трудно постижимия консенсус за посоката и параметрите на промяна в нея.

Принос на подкрепата

Изпълнените дейности по ПО2 допринасят за постигане на основната цел на интервенциите, а именно *Създаване на среда на открито и отговорно управление в партньорство с гражданите и бизнеса и за повишаване на гражданското участие и засилване на гражданския контрол върху дейността на администрацията*. Осигурени са условия за реализирането на 307 проекта, като в около 40 % от тях партньори са структури на държавната администрация, като е важно да се отбележи, че това не е задължително условие по отношение на допустимост на проектното предложение – тоест програмираните интервенции са създали естествена среда за партньорство между гражданския сектор и администрацията и съвместно изпълнение и реализиране на интервенциите и това е реален принос на изпълнените мерки по ОПДУ. Подкрепени са и над 500 анализи, проучвания, изследвания, методики, одити и оценки за администрацията. Отправени са над 1 600 препоръки по отношение на: подобряване процесите по предоставяне на услуги; по-добра регулаторна среда; модернизация на администрацията.

Ако се разглежда развитието на средата през призмата на високия брой отправени препоръки, може да се направи извод, че осъществените интервенции имат пряко въздействие за нарастване активността на НПО и СИП при формулирането, изпълнението и мониторинга на политики и законодателство. ОПДУ, чрез реализиране на приоритетите, е създала среда и възможност за отправяне на предложения за подобрения в дейността на администрацията.

Преизпълнението на заложения индикатор СО20 за отправени препоръки показва, че самите граждански организации и СИП припознават смисъла от участието си и виждат в ОПДУ важен инструмент, който дава възможност това участие да бъде подкрепено. Гражданските организации са активни в генерирането на проектни идеи, подготовка и подаване на проекти и в тяхното изпълнение, в това число и чрез формулиране на препоръки към институциите.

Големият брой отправени препоръки показва също така, че са финансирани организации, които имат капацитет и в процеса на изпълнение на проектите са извършили определен обем аналитична работа, въз основа на която са формулирали препоръки и са действали като активен партньор на институциите.

Разработените по проектите документи и препоръки, отправени към компетентен орган, могат да имат своя полезен принос, добавени към съвкупността от източници на аналитична информация и мнения на заинтересовани страни, необходими в процеса на правене на политики.

Промени след инвестициите

Промяната в средата по отношение на гражданския контрол е по-значима по отношение на изпълнените интервенции по ПО2 в сравнение с ефектите от изпълнение на ПО3. По-големият брой реализирани проекти, отправените препоръки и припознаването на голяма част от тях от съответните администрации са доказателства, че по отношение на тематичните области на изпълняваните проекти, организациите бенефициенти са имали реалната възможност за осъществяване на граждански контрол.

Резултатите по ПО3 показват активизиране на НПО сектора по теми, свързани със съдебната реформа. Поставените основи от тези дейности следва да продължат и занапред, за да се промени консервативната среда в съдебната система и да се даде възможност за осъществяването на реален граждански контрол и същинска съдебна реформа. Макар и все още да няма натрупани значими промени в областта на съдебната система, изпълняваните проекти допринасят за обмен на знание и добри практики, за повишен

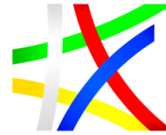

диалог между НПО сектора и съдебната система и за търсене на модели и механизми на работа, които биха имали принос за очакваните в съдебната система реформи.

ОПДУ, чрез реализираните две процедури в рамките на ПО2, е създала среда и възможност за отправяне на предложения за подобрения в дейността на администрацията. Граждански организации и СИП припознават ОПДУ като инструмент за подкрепа на усилията им. Те са активни в генерирането на проектни идеи, подготовка и подаване на проекти и в тяхното изпълнение, в това число и чрез формулиране на препоръки към институциите. Средата е активизирана, създадени са партньорства, което в бъдеще би помогнало за устойчиво взаимодействие между администрацията и гражданския сектор. Реализирането на процедурата по ПО3 има принос за нарастване на броя активно включени НПО в процеса на отправяне на препоръки за подобряване на съдебната система и пренесени добри практики, популяризиране и създаване на необходимите условия за въвеждане в практиката на алтернативни методи за решаване на правни спорове. Изпълнените проекти в областта на алтернативните методи за решаване на правни спорове имат важен принос за популяризирането им, тъй като макар институтът да съществува от 2004 г. степента на познаването му от обществото е изключително ниска, което е дефицит, адресиран чрез изпълнението на тези проекти. В резултат на подкрепата по ПО3 ще продължи да се проявява ефектът от създаването на среда за управление съвместно с гражданите, което в бъдеще би помогнало и за подобряване ефективността на работата на институциите на съдебната власт и за увеличаване на общественото доверие към тях.

Основен индикатор за оценка на начина, по който администрацията адресира направените предложения, е тяхното прилагане или неприлагане. Видно от високия процент взети под внимание и приложени препоръки по отношение на проектите по ПО2, можем да се изведе, че има осъществено въздействие от страна на гражданския сектор върху администрацията. Ако се изследва настъпила промяна вследствие на интервенциите по отношение на начина на адресиране, то по-скоро тя е положителна – администрацията приема и прилага голям брой от направените предложения. Адресирането и приемането на голям брой от отправените препоръки подчертава и изградения капацитет в гражданските организации по отношение на формулирането, изпълнението и мониторинга на политики и законодателство. Налице са структурни предпоставки за осъществяване на граждански контрол и гражданско участие и може да бъде направен изводът, че изпълнените интервенции са поставили основата за изграждане на модел, в който администрацията зачита гражданския сектор, което от своя страна е предпоставка за изграждане на устойчиво партньорство в управлението. Фактът, че въз основа на така програмираните процедури, немалка група бенефициенти и техни партньори се фокусират върху работата на държавната администрация в най-различни области на политика, само по себе си е полезно за администрацията – работата ѝ става по-прозрачна, налице е партньорство, обменят се идеи и се осъществява мониторинг и контрол.

Близо половината от бенефициентите по ПО3 определят взаимодействието си с органите на съдебната власт като „по скоро формално“, което свидетелства за това, че средата все още е по скоро консервативна по отношение на партниране с гражданския сектор. Положителен обаче е фактът, че по голям процент от бенефициентите са получили някаква обратна връзка по отношение на изготвените от тях предложения, което от своя страна може да се отчита като положително въздействие от изпълнение на процедурата върху органите на съдебната власт. Не може да се говори за настъпили съществени промени върху начина, по който отговорните институции и органи реализират реформите в съдебната система и използването на алтернативни методи за решаване на правни спорове, по скоро можем да говорим за оказано въздействие по отношение на отговорните институции и органи чрез направени стъпки за отваряне на тази консервативна среда към участниците от гражданския сектор и изграждане на партньорство със сектора като с равен и важен участник в процеса на реформи.

Въз основа на двете процедури в рамките на ПО2, гражданският сектор се активизира и множество бенефициенти и техни партньори се фокусират върху дейността на държавната администрация, както и върху процесите по контрол и мониторинг. Изпълнените интервенции поставят основата за изграждане на модел, в който от една страна гражданските организации са активен участник в процесите на формулиране, осъществяване и мониторинг на публични политики, осъществявани от администрацията, а от друга страна администрацията партнира и адресира предложенията на гражданския сектор, което е предпоставка за изграждане на устойчиво партньорство в управлението. Приносът на ОПДУ е, че чрез реализиране на приоритетите е създадена среда и възможност за отправяне на предложения за подобрения в дейността на администрацията. Благодарение на подкрепата на ОПДУ финансираните организации допълнително са развили капацитета си посредством набора от аналитични и други дейности, изпълнени по проектите, което е добра предпоставка за създаването на ефективно партньорство с администрацията. Укрепеният капацитет поставя сектора като равностоен участник в процеса на управление.

Съдебната реформа е дълъг и сложен процес и изпълнените проекти по ПО3 са част от създадения процес на диалог, но не може да се направи генерален извод, че са осъществили съществена промяна в процесите на реформа на съдебната система. По-скоро даването на възможност за активно гражданско участие посредством предоставянето на целево финансиране на такъв тип проекти е крачка в правилната посока по отношение на установяване на политика по диалог и обмяна на информация между органите на съдебната власт и гражданския сектор. В резултат на подкрепата по ПО3 ще продължи да се проявява ефектът от създаването на среда за осъществяване на граждански контрол върху реформата в съдебната система, което в бъдеще би помогнало и за подобряване ефективността на работата на институциите на съдебната власт и за увеличаване на общественото доверие към тях.

Въздействие върху заинтересованите страни/целеви групи

Налице са няколко по-общи въздействия, които променят цялостната обществена среда:

- ОПДУ успява да създаде механизъм, който дава възможност да се чуват различни гледни точки – активизира средата за гражданско участие, гражданските организации припознават програмата и смисъла от участието си;
- И администрацията, и гражданските организации следва да отчитат, че успешна политика се прави тогава, когато е базирана на изследвания и на доказателства. Успешни са тези проекти, в които гражданските организации са си свършили добре работата и са показали чрез анализи, чрез изследвания какъв е проблемът и какъв ще бъде резултатът, вкл. финансова обосновка, социален анализ и т.н. Тази култура трябва да се превърне в нещо, което е норма;
- Изпълнението на ОПДУ показва, че необходимите реформи в сектора на административното обслужване и съдебна система, могат да бъдат осъществени в цялост само в партньорство с обществото. Съдебната система остава значително по-консервативна по отношение на взаимодействието си с гражданските организации и макар че изпълнените проекти по ПО3 са малко като брой, активността на организациите, които са се включили, ще има своето положително въздействие върху средата за участие.

Въздействието върху институциите – от една страна, по отношение на органите на съдебната власт интервенциите в бъдеще следва да имат ефект за повишаване ефективността на работата на институциите на съдебната власт и за увеличаване общественото доверие към тях, от друга страна, по отношение на администрацията – активизирането на сектора провокира повече прозрачност и отчетност, като в същото време администрациите се възползват от конструктивния диалог и партньорството с гражданския сектор.

Идентифицирани непланирани ефекти

Предвид спецификите на интервенциите оценката не идентифицира непланирани ефекти, тъй като естеството на финансираните дейности трудно може да надхвърли поставените цели или да излезе извън обхвата на очакваните резултати и въздействие. Въпреки това трябва да се отбележи, че изпълняваните проекти в рамките на двете приоритетни оси са основа за изграждане на модел на взаимодействие, в който, от една страна, гражданските организации са активен участник в процесите по планиране, осъществяване и контрол на публичните политики и мониторинг върху дейността на администрацията и органите на съдебната система, а, от друга страна, администрацията партнира и адресира предложенията на гражданския сектор, което от своя страна е предпоставка за изграждане на устойчиво партньорство в управлението.

Устойчивостта по отношение повишаване на гражданското участие и засилване на гражданския контрол върху дейността на администрацията може да се очаква в следните направления:

- Изграден е капацитет и в НПО сектора, и в институциите за работа в партньорство, който би могъл да се използва в бъдеще. Изграден е капацитет на НПО сектора на местно ниво за партньорство и работа с местната власт и участие в процесите на формулиране, преформулиране и изпълнение на политики на местно ниво. Без подкрепата на ОПДУ местните НПО организации не биха могли да поддържат и укрепват този капацитет, което значително би снизило тяхната активност и участие. Изградените партньорства и реализираните проекти водят до поддържане на активност и капацитет в НПО сектора и СИП за формулирането, изпълнението и мониторинга на политики и законодателство;
- Създадена е култура за партньорство и диалог с гражданския сектор, създадени са предпоставки за обсъждане на напредъка и търсене на нови подходи, апробиране на модели и подобряване на секторните политики;
- Създаден е модел, в който НПО е не просто коректив на администрацията в процеса на изработване, изпълнение и оценка на политики, но и допринасят за качествено стратегическо планиране;
- Утвърждават се механизми на работа, чрез които администрацията отчита предложенията на НПО сектора;
- Подобен е диалогът и са обогатени гледните точки (граждански, експертни, към механизмите на работа и др.) в процеса на изработване на политики.

За да бъде поддържан този капацитет и за да бъде гарантирана устойчивостта, е необходимо НПО и СИП да бъдат подкрепяни и в бъдеще в усилията им за участие във формулирането, изпълнението и мониторинга на политики и законодателство.

Макар и все още възприемчивостта и отвореността на съдебната система към НПО сектора и направените предложения да е слаба, създаването на условия за съвместна работа и диалог би променило нагласите на работещите в съдебната система да извличат ползи от партньорството с НПО и да отчитат тяхната гражданска и експертна гледна точка. Т.е. за момента устойчивостта по отношение на ПОЗ може да се търси основно в изграждането и поддържането на капацитет в контекста на активизиране на средата и в по-малка степен в реалните промени, които НПО секторът е успял да предизвика.

Като бъдещ ефект от изпълнените интервенции по ПО2 и ПО3 може да се очаква, че занапред техният принос за създаване на условия за осъществяване на устойчив граждански контрол върху работата на

администрацията и върху реформата в съдебната система ще продължи именно чрез активизиране на НПО и професионалните организации в процеса на разработването, наблюдението и оценката на политики и на стратегиите за реформи. Още повече, че активизираното на сектора ще накара институциите да се стремят към максимална прозрачност и отчетност, като в същото време се възползват от конструктивния диалог и партньорството с гражданския сектор.

Оценка по изследователска задача 3:

Във фокуса на оценката по тази изследователската задача са инвестициите по ПО 4 и ПО5, насочени към подкрепа на хоризонталните структури, отговорни за управлението и изпълнението на ЕСИФ; осигуряване на ефективно функциониране на ИСУН 2020; подобряване на информираността на обществото за възможностите и резултатите от ЕСИФ в България, подобряване капацитета на кандидатите и бенефициентите, както и укрепване и повишаване на институционалния капацитет на управляващия орган.

Ефективност и ефикасност на инвестициите

По двата приоритета (ПО4 и ПО5) е постигната висока ефективност на инвестициите, като са постигнати планираните резултати, измерени чрез определените в програмата индикатори за изпълнение и резултат. В периода на изпълнение на програмата са направени редица намаления в бюджета на двете приоритетни оси, променени са целевите стойности на индикаторите, пренасочван е ресурс, за да се реагира гъвкаво на предизвикателства, свързани с външната среда, като УО е съумял да изпълнява функциите си и да обезпечи работата на програмата и бенефициентите ѝ с намален бюджет.

Що се касае до ефикасността, целевите стойности на индикаторите за резултат по ПО4 и индикаторите по ПО5 са постигнати преди да е приключило физическото и финансово изпълнение на всички процедури. Договорите по процедурите са изпълнени, като са постигнати резултатите в рамките на планирания ресурс, включително и са реализирани спестявания. Постигнато е много добро ниво на ефикасност на вложените ресурси спрямо постигнатите резултати. УО обезпечава ефикасността чрез добро планиране, като още на етап програмиране залага максимални размери на БФП, процентни ограничения на някои видове разходи, ясни изисквания за финансова обосновка на разходите. За ефикасността допринася и обстоятелството, че всички бенефициенти са възложители по ЗОП, чието прилагане цели именно осигуряване на ефективност и ефикасност при разходването на средствата. От друга страна, заложените по процедурите резултати са постигнати и преизпълнени.

Реалистичност на заложените цели

Постигната е висока степен на реалистичност на планираните цели и постигнатите резултати по два от изследваните показатели⁴: степен на постигане на заложените индикатори и вложени ресурси. По ПО4 са определени единствено крайни цели, поради спецификата на дейностите и функциите, които изпълняват бенефициентите, като те са реалистични. По ПО5 оценката показва също висока степен на реалистичност на планираните цели и съответствие на очаквани и постигнати резултати по отношение на ефективното програмиране, изпълнение, мониторинг и контрол на процеса на разходване на публични средства, както и подобряване на капацитета на УО. Общите оценки на системите за управление и контрол по Оперативната програма, отчитаният нисък процент на грешка с финансово влияние при контрола и верификацията на средства доказват, че благодарение на подкрепата по ПО5 се поддържа високо ниво на ефективност на управлението на изпълнението на Програмата като цяло.

⁴ В заложените процедури няма етапни цели, поради което времевата рамка на целите не е в обхвата на анализа.

Приносът на инвестициите от ОПДУ е разгледан в няколко измерения

Подкрепа на хоризонталните структури, отговорни за управлението и изпълнението на ЕСИФ

ОПДУ осигурява изцяло издръжката на системата за управление на структурите за програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на ЕСИФ. На практика всяка промяна, настъпила в средата, се дължи изцяло на подкрепата по ОПДУ, тъй като няма други финансови източници, които да инвестират в структурите за управление на ЕСИФ. Надграден е експертният капацитет на структурите, ангажирани с управлението и координацията на средствата от ЕСИФ – средствата, осигурени от програмата, помагат не само за надграждане на знания посредством обучения, но и за задържане на експертите, които вече са натрупали значим опит в хоризонталните структури на управление на средствата от ЕСИФ. Запазването на капацитета на тези служители е от изключителна важност по отношение осигуряване ефективното управление на системата. Постигнато и поддържано е ниско текучество на персонала и възможност за запазване на институционалната памет на системите за управление на ЕСИФ и надграждане и развиване на капацитета – по данни на Мониторстат⁵ индикаторът „текучество на персонала на бенефициентите за година“ за 2021 г. отчита стойност 2.79%, като за сравнение през 2013 г. той е бил 6.40% (данни от доклад за оценка по ОПТП 2007-2014). Може да се направи извода, че основното влияние за подобрене на показателя е именно направените инвестиции чрез ОПДУ.

През програмен период 2014-2020 е осъществена фундаментална промяна по отношение на нормативната уредба, с влизането в сила на ЗУСЕСИФ. Това е от голямо значение за всички етапи и процеси по програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на ЕСИФ. Законът създава условия за ясни процедури и правила и възможност кандидати и бенефициенти да обжалват актовете на УО.

Осигуряване на ефективно функциониране на ИСУН

Постигната е висока удовлетвореност на потребителите на ИСУН (**89,61%**). Същественият принос за това са инвестициите, направени в системата по линия на ОПДУ, които водят до облекчен/безхартиен процес на кандидатстване и отчитане. Това намалява административната тежест върху кандидатите и бенефициентите, осигурява по-широк достъп за участие именно поради облекчаване на административната тежест, осигурява възможност за безпроблемно протичане на процесите. Постигната е прозрачност, надграден е капацитетът за използване на ИСУН от всички заинтересовани страни, проведени са присъствени обучения и са изготвени и разпространени материали за видео обучения за всички модули на системата.

Подобряване на информираността на обществото за възможностите и резултатите от ЕСИФ в България, както и подобряване капацитета на бенефициентите

Съгласно данни на Мониторстат⁶, делът на населението на възраст 15+, които са информирани относно кохезионната политика на ЕС за 2021 г. е 72.30% , като за сравнение в края на 2013 г. този дял е бил 62% (данни от доклад за оценка по ОПТП 2007-2014). Тези резултати дават основание да се счита, че положителната промяна се дължи на инвестициите на ОПДУ по отношение на ОИЦ, Единния информационен портал и реализираните чрез средствата на програмата мерки за информация и комуникация, заложили във всеки един проект, реализиран със средства на програмата. От своето създаване до декември 2022 г. ОИЦ са предоставили отговори на повече от 184 210 въпроса, което

⁵ <https://monitorstat.nsi.bg/bg/Report/Info?id=2c82bd08-5b91-4d39-ab62-8b711c528e5c>

⁶ <https://monitorstat.nsi.bg/bg/Report/Info?id=702ec8fc-5bcd-4adb-a23a-266b3efc89e7>

неминуемо е оказало влияние и върху подобряване капацитета на бенефициентите по отношение на процесите по кандидатстване и изпълнение на проекти финансирани по ЕСИФ.

Материално-техническо обезпечаване на дейността на системата за управление на ЕСИФ УО, в т.ч. при прилагане на мерки, насочени към намаляване административната тежест за бенефициентите

Осигурени са материално-техническите нужди на структурите за управление на ЕСИФ в това число и нуждите от програмни продукти и софтуер – благодарение на тези продукти администрацията има възможност да работи в безхартиена среда, което е крачка към развитие на екологосъобразна администрация. Намалена е административната тежест – посредством осигуряването на възможността за работа в електронна среда се намалява тежестта, както за кандидатите и бенефициентите, така и за администрациите в системата за управление на ЕСИФ. ИСУН облекчава работата на крайните потребители, като намалява административната тежест, времето и разходите, редуцира възможността за допускане на грешки и стандартизира начина на работа на управляващите органи.

Бързо справяне с кризи и извънредни ситуации

В периода на обхвата на оценката структурите на ЕСИФ показват голяма адаптивност и компетентност в бързото изграждане на механизми в отговор на пандемията COVID 19 и последствията от руската агресия в Украйна, което е резултат от натрупания опит и капацитет, които неминуемо са следствие от инвестициите, осъществени от програмата.

Резултат от подкрепата по ПО5 на ОПДУ са подобреният капацитет на администрацията, ангажирана с управлението на средствата по ОПДУ, за усвояване на подкрепата по ЕСИФ, подобреното качество на процесите и повишената ефективност на управление и изпълнение на оперативната програма като цяло. Регистрираната положителна промяна е изцяло принос на Оперативната програма.

Положителни ефекти от изпълнението на ПО5 се измерват по отношение на експертния и институционалния капацитет, капацитет за координация и комуникация, управление на всички нива, отчитане и контрол, прилагане на ефективни стратегии за информация и комуникация, изготвяне на анализи и оценки на напредъка и въздействието за осигуряване на приемственост и устойчивост на програмните резултати.

Макар и при прилагане на устойчиви и целенасочени подходи за взаимодействие с целевите групи по програмата, оценката не очертава значима промяна по отношение на осигуряване на достатъчен капацитет на кандидатите и бенефициентите на ОПДУ за подготовка и изпълнение на проекти.

Въздействието от изпълнението на дейностите по ПО4 е свързано с функционирането на системата на ЕСИФ – в това число координация и контрол на управлението на средствата от ЕСИФ. Създадени са механизми, които са допринесли за постигане на въздействие на програмата по отношение на: намаляване на административната тежест чрез фундаментална промяна в административната база; осигуряване на ефективно функциониране на ИСУН; подкрепа на хоризонталните структури, отговорни за управлението и изпълнението на ЕСИФ – средствата осигурени от програмата помагат не само за надграждане на знания посредством обучения, но и за задържане на експертите, които вече са натрупали значим опит в хоризонталните структури на управление на средствата от ЕСИФ; инвестициите от материално-технически характер за структурите за управление на ЕСИФ дават възможност администрацията да работи в безхартиена среда, което е сериозна крачка към развитие на екологосъобразна администрация.

Въздействие върху заинтересованите страни и целевите групи е обобщено в няколко направления:

- **Прозрачност при изпълнението на ЕСИФ.** Въздействието на проектите от ПО4 е по отношение на създаване на условия за максимална прозрачност при изпълнението на ЕСИФ – чрез

предоставяне на информация за възможностите за кандидатстване, чрез предоставяне на информация за изпълнението на програмите и проектите и чрез запознаване на заинтересованите страни с постиженията от изпълнението на ЕСИФ на национално и регионално ниво и направените инвестиции. Ключова роля в този процес имат ОИЦ и ЦКЗ чрез мрежата за комуникация и публичност, единния информационен портал www.eufunds.bg и ИСУН 2020.

- **Осигуряване на партньорство и участие в процеса на програмиране и мониторинг на програмите по ЕСИФ и Споразумението за партньорство.** Друго направление на въздействие върху заинтересованите страни е обезпечаване на процеса на програмиране, в това число включване на всички заинтересовани страни в подготовката на Споразумението за партньорство и обезпечаване на Комитетите за наблюдение на Споразумението при спазване на принципа на партньорство и участие на заинтересованите страни.
- **Поддръжане капацитета на ЦКЗ и системата за програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на ЕСИФ** – чрез осигуряване на средства за заплати програмата допринася за обезпечаването на функциите на ЦКЗ, ОСЕС и НФ за наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на средствата от ЕСИФ. ЦКЗ допринася за доброто качество на програмиране на програмите и инвестициите, а трите звена заедно допринасят за спазване на принципите за прозрачност и добро финансово управление – ефективност, ефикасност и икономичност на извършените разходи.
- **Координация и допълняемост с националните политики и програми, както и с други финансови инструменти** (двустранни инструменти, ПВУ и други). ЦКЗ осигурява координацията на различните програми, като следи да не се допуска двойно финансиране и осигурява максимална синергия между отделните финансови инструменти.

Програмата допринася в голяма степен за изпълнение на хоризонталите принципи. Те са заложили и се изпълняват както в рамките на управлението на процедури и програмата, така и при изпълнение на отделните проектни дейности. Изпълняваните дейности допринасят както за постигане на устойчиво развитие, така и за насърчаване на равенството между половете, недопускане на дискриминация и прилагане на принципа на партньорство.

Принос на средствата от техническата помощ за укрепване на капацитета на съответните конкретни бенефициенти

На практика всички средства от техническата помощ допринасят за укрепване на капацитета на съответните конкретни бенефициенти. Укрепването на капацитета може да бъде систематизирано в следните няколко направления: Обучения за служителите и надграждане на знанията и уменията им за изпълнение на ключовите функции по програмиране, наблюдение, управление, контрол, координация, сертифициране и одит на ЕСИФ (ЦКЗ, НФ, ОСЕС, АФКОС, звеното за държавни помощи към МФ, НСИ, АОП, НСОРБ); Инвестиции в капацитет за разработване на нормативната база; Изграждане на капацитет за уеднаквяване на практиката на одитния и сертифициращ орган; Инвестиции в капацитет чрез подобряване на материалната база и условията на труд (закупуване на техника, софтуер и др. за нуждите на съответните звена); Подобряване на капацитета на местната власт чрез проекта на НСОРБ, който инвестира в уменията на служителите на общините за подготовка и изпълнение на проекти, финансирани чрез ЕСИФ и уменията за подготовка на обществените поръчки за реализиране на инвестициите по ЕСИФ; Инвестиции в капацитета на ОИЦ – осигуреност на човешките ресурси и инвестиции в знания и умения на служителите на ОИЦ за извършване на дейности за информираност на бенефициентите и всички заинтересовани страни на местно ниво; Инвестиции в капацитет за поддръжане и развиване на ИСУН съобразно нуждите на целевите групи и заинтересованите страни и напредъка на технологиите.

4. ПРЕПОРЪКИ

Задача 2

Добре е да продължи подкрепата за мерки и проекти, които включват дейности за мониторинг от страна на гражданските организации върху политиките и услугите, изпълнявани и предоставяни от администрацията. Модернизирането на държавната администрация, повишаването капацитета на организациите на гражданското общество, както и ефективното взаимодействие между тях е постоянна задача, което обуславя необходимостта да продължи подкрепата на инициативи, които си поставят такива цели. Нужно е да се предвиди механизъм за проследяване как администрацията и нейните структури са реагирали на предложенията, колко от тях са приели в своята работа, в стратегическите си документи и политики, колко от тях одобряват направените предложения, но ще ги въведат постепенно и колко от тях не могат или не желаят да въведат и приложат препоръките на НПО. При залагане на индикатори, свързани с отправяне на предложения/препоръки, следва да се създаде възможност за отчитане на индикатора не само чрез деклариране на фактите от бенефициентите, но и чрез валидиране на информацията от самите администрации. В тази връзка въвеждането на процедура, чрез която администрациите дават писмена обратна връзка (писмо, препоръка и др.) и изразяват становище по отправените препоръки, както и намеренията си да ги вземат предвид или мотивите за обратното, би могло да се окаже полезна стъпка за подобряване на мониторинга и по-добра оценка на ефектите от изпълняваните проекти. Това би могло да допринесе за изготвяне на последващи анализи по отношение на постигнати промени и въздействие.

Осигуряване на финансиране за насърчаване на гражданското участие при формулирането, изпълнението и мониторинга на политики и законодателство в бъдеще ще позволи да се поддържа активен гражданският сектор, както и да се извършат позитивни промени в администрацията и съдебната система с участието на гражданите. Предвид спецификите на НПО сектора и кратките срокове на проектите, застъпничеството и гражданското участие в законодателния процес е по-слабо залегнало в подкрепените проекти, поради невъзможност на НПО сектора да разгърне своите дейности в законодателна инициатива в рамките на проекта. Обмен на опит и проучване на добри практики в процесите и методите на застъпничество би било от допълнителна полза за развитие на уменията на гражданските активисти за участие в законодателния процес.

Да се обмисли включване на дейности за провеждане на изнесени съвместни обучения/форуми на организациите на гражданското общество и администрациите, в които те да обменят опит и да си взаимодействат като споделят добри практики и опит.

При програмиране на бъдещите интервенции да се обмисли тематично финансиране, напр. проекти насочени към местни политики (респ. насочени към общински и териториални поделения на администрации) и отнасящи се до функционирането на администрацията на централно ниво. Все пак обаче трябва да се има предвид, че по-тясно фокусирането на интервенциите би означавало и оставяне на част от политиките или сферите на работа на администрацията извън фокуса на подкрепа, което има своите недостатъци от гледна точка на широкия спектър от администрации и политики, които са били в обхвата на интервенциите по ОПДУ. Тяхното ограничаване означава приоритизиране на определени сектори за сметка на други и лишаване на част от експертизата и капацитет в НПО от възможност за участие, а от тук и ограничаване на възможностите за граждански контрол в специфични сфери с малък брой потенциални бенефициенти (например сектор ядрена енергетика, или други сектори и политики, в които работят малък брой НПО).

Необходимо е да се потърсят форми за насърчаване на обединения между НПО, за да се постига по-голяма ефективност чрез реализиране на проекти, свързани с повишаване на гражданския мониторинг върху провежданите на национално и местно ниво политики по обществено значими въпроси, като социални политики, бизнес среда, околна среда, туризъм. Да се насърчават повече публични кампании и кампании за обществено осведомяване, защото средата и обществените очаквания са много важни за успеха на застъпническите кампании и за приемане на направените от НПО предложения от страна на политиците и администрацията.

Необходимо е обаче полагането на още целенасочени усилия чрез прилагането на различни инструменти за осигуряване на среда за осъществяване на граждански контрол върху реформата в съдебната система, както и за изграждане на разбиране в институциите на съдебната система, че следва да работят за укрепване на партньорството си с НПО, да развият капацитет, за да извличат ползи от това партньорство като в същото време припознаят НПО структурите като пълноправен участник в процесите на разработването, наблюдението и оценката на стратегиите за реформа. Не на последно място, важно е този процес да бъде по-добре координиран от Министерство на правосъдието, защото често консенсусът между НПО и представителите на съдебната система, ако такъв бъде постигнат, има нужда да бъде трансформиран в законодателна инициатива.

Макар интервенциите, насочени към гражданския сектор, да не целят повишаване на техния капацитет, включително за подготовка и управление на качествени проекти, препоръчително е да се обърне внимание на този въпрос, макар и чрез малки по обхват дейности в контекста на изпълнявания проект или чрез общо събитие преди стартиране на изпълнението на договорите. Това би разширило участието на различни организации и областите на политика, които се адресират. Такива действия могат да се реализират, като провежданите информационни кампании могат да бъдат съпътствани с по-задълбочени обучения по подготовка и изпълнение на проекти, застъпничество и др.

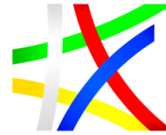
Би било добре да се насърчава активната работа с общинската администрация както в големите областни центрове, така и в малките общини. Мотивите са, че на базата на регионалните постижения в посока повишаване на взаимодействието между НПО сектора и местните администрации, последните ще възприемат все по-сериозно НПО и СИП като юридически форми за осъществяване на мониторинг и контрол върху тяхната работа.

Препоръчително е да се запазят утвърдените успешни добри практики от страна на УО при управление на процедури за структурите на гражданското общество, които са доказали своята ефикасност. След приключване на изпълнението на всички процедури за гражданското общество е препоръчително да се извърши сравнителен анализ върху начина на финансиране и връзката с постигната ефективност и ефикасност, което ще даде насока върху механизма на бюджетиране (единна ставка или стандартна таблица на разходите за единица продукт).

Задача 3

Да се надградят съществуващите подходи за споделяне на натрупан опит между институциите, отговорни за управлението и контрола на фондовете, най-вече с конкретни примери за установени слабости и грешки и начини за тяхното недопускане или отстраняване.

Необходимо е през програмен период 2021-2027 г. да продължи подкрепата за укрепване на административния капацитет на кандидатите/бенефициентите с цел повишаване ефективността на усвояването на средствата от ЕС в България. Необходими са непрекъснати усилия за укрепване на общинския капацитет и изграждане на капацитета на гражданското общество. Нужна е и комплексна

подкрепа за бенефициентите по отношение на обществените поръчки - възможности за обучение, ползване на експертна подкрепа, обмен на практики и т.н.

Да се продължи с надграждане на функционалностите на ИСУН, обученията за кандидати и бенефициенти и постоянното изследване на обратната връзка и удовлетвореност.

Да се продължи подкрепата за повишаване на квалификацията и задържане на вече обучените персонал в системата за управление на европейските фондове.

Подкрепата за ОИЦ следва да продължи, тъй като е потвърдена нейната ефективност и ефикасност и резултатите са видими. Мрежата сътрудничи активно с местните администрации и различни институции и повишава информираността на гражданите. Добре е да се обмисли възможността за разширяване на обхвата на възможните дейности на ОИЦ и оптимално използване на изградения капацитет – делегиране на допълнителни функции, дейности/ възлагане изпълнението на конкретни задачи, които изискват интервенции на регионално и/ или местно ниво.

Съществуващата институционална рамка следва да бъде надградена чрез продължаване на добрите практики, въведени през програмен период 2014 – 2020 г. и необходимостта от включването на нови мерки, приоритетно в областта на обществените поръчки с цел своевременно достигане на необходимото високо ниво на компетентност на администрацията. От ключово значения ще бъдат мерките за укрепване на административния капацитет с акцент по-голяма гъвкавост и адаптивност, при запазване на установения баланс и с оглед ефективното функциониране във връзка с координацията, управлението и контрола на ЕФСУ през програмен период 2021-2027 г.